

Tlač a informácie

TLAČOVÁ INFORMÁCIA č. 44/2016

29. júl 2016

Ústavný súd Slovenskej republiky v I. polroku 2016 vyslovil porušenie práva na osobnú slobodu v 8 nálezoch

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo v období od 1. januára 2016 do 30. júna 2016 doručených 81 podaní, v ktorých sťažovatelia namietali porušenie svojho práva na osobnú slobodu a/alebo práva na slobodu a bezpečnosť. V rovnakom období ústavný súd nálezmi rozhodol, že v 8 prípadoch skutočne došlo k porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a/alebo práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) sťažovateľov.

Ústavný súd vyslovil v I. polroku 2016 nálezmi porušenie základného práva sťažovateľov na osobnú slobodu a práva na slobodu a bezpečnosť spolu v 8 prípadoch (pre porovnanie – za celý rok 2015 vyslovil ústavný súd porušenie toho práva v 13 prípadoch).

„Pre uvedené prípady je spoločným fakt, že práva všetkých ôsmich sťažovateľov boli porušené v súvislosti s výkonom väzby. V nadväznosti na túto skutočnosť treba uviesť, že ústava a rovnako tak aj dohovor zaručuje osobnú slobodu každému, teda ktorejkoľvek osobe. Ako možnosti zásahov do osobnej slobody však ešte možno špecificky vymedziť zásahy do osobnej slobody osôb obvinených alebo podozrivých zo spáchania trestného činu a osôb dodávaných do ústavnej starostlivosti. Pri posudzovaní toho, či došlo k zásahu do osobnej slobody jednotlivcov, sa ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi stretáva najčastejšie práve s prípadmi súvisiacimi s výkonom väzby.“, uvádza predsedníčka ústavného súdu Ivetta Macejková.

Obvinený môže byť vzatý do väzby iba z dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku. O vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby sa vydáva rozhodnutie (uznesenie). Rozhodnutím (uznesením) o väzbe sa rozumie:

- rozhodnutie o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby,
- rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby,
- rozhodnutie o prepustení z väzby a o zamietnutí žiadosti o prepustenie obvineného z väzby; za takúto žiadosť sa považuje aj žiadosť o nahradenie väzby,
- rozhodnutie o zmene dôvodov väzby obvineného,
- rozhodnutie o návrhu na predĺženie lehoty väzby obvineného,
- rozhodnutie o ponechaní obvineného vo väzbe alebo predĺžení celkovej lehoty väzby v trestnom konaní,
- rozhodnutie o prepustení zatknutého obvineného na slobodu,
- rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Predsedníčka ústavného súdu Ivetta Macejková v tejto súvislosti upozorňuje na to, že:
«Ústavný súd sa v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 18/2016 zaoberal sťažnosťou, v ktorej sťažovateľ uvádzal, že všeobecné súdy sa vôbec nezaoberali jeho žiadosťou o prepustenie z väzby z 3. decembra 2014 a jeho následnou urgenciou z 27. apríla 2015. Všeobecné súdy rozhodli až o jeho ďalšej žiadosti z 10. júna 2015, a to 30. júna 2015 (okresný súd) a 13. augusta 2015 (krajský súd). Obidva súdy odkázali vo svojich písomných vyjadreniach doručených ústavnému súdu na písomné odôvodnenie svojich rozhodnutí a zdôraznili, že sťažovateľovo podanie zo 4. decembra 2014, ktoré nebolo výslovne označené ako žiadosť o prepustenie na slobodu a končilo sa spojením „tak by som už chcel ísť na slobodu...“, nebolo možné považovať za žiadosť o prepustenie z väzby sťažovateľa, preto o ňom nerozhodovali.»

Vo svojom rozhodnutí ústavný súd uviedol, že podľa jeho názoru všeobecné súdy v prerokovanej veci nereagovali správne, keď sa odmietli zaoberať podaniami sťažovateľa ako so žiadosťami o prepustenie z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku. Pokiaľ súdy tieto podania nepovažovali za žiadosť o prepustenie z väzby, mali si dať ich skutočný obsah sťažovateľom vysvetliť, resp. pri ich posudzovaní sa prikloniť k takej interpretácii obsahu, ktorý by vyznel v prospech sťažovateľa a v prospech jeho prístupu na súd a meritórneho rozhodovania o týchto žiadostiach.

Spôsob, akým v tejto veci všeobecné súdy postupovali, bol nesprávny zvlášť s poukazom na skutočnosť, že sťažovateľ sa vo väzbe nachádzal už dosť dlhú dobu, takže vždy po uplynutí zákonnej lehoty 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia o jeho predchádzajúcej žiadosti podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku opätovne podával novú žiadosť. Nereflektovaním zmienených skutočností a z toho vyplývajúcim odmietnutím sťažovateľových žiadostí o prepustenie z väzby tak všeobecné súdy evidentne porušili právo sťažovateľa garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Keďže samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'učinením za zistené porušenie označených práv, ústavný súd v príslušnom bode výroku nálezu prikázal okresnému súdu zaplatiť sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 5 000 €.

Prehľad náleзов, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo práv zaručených v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru od 1. januára 2016 do 30. júna 2016

p. č.	sp. zn. ústavného súdu	odporca	sp. zn. odporcu	porušené články
1	I. ÚS 425/2015	Krajský súd v Banskej Bystrici	2 Tpo 20/2015	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru
2	I. ÚS 237/2015	Najvyšší súd Slovenskej republiky	6 Tost 40/2014	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy
3	II. ÚS 661/2015	Krajský súd v Nitre	4 Tpo 52/2015	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru
4	I. ÚS 18/2016	Krajský súd v Bratislave Okresný súd Bratislava I	2 Tos 83/2015 1 T 32/2014	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
5	II. ÚS 177/2016	Krajský súd v Prešove	4 Tpo 16/2015	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy

6	II. ÚS 185/2016	Okresný súd Komárno	2 T 89/2015	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
7	II. ÚS 264/2016	Okresný súd Prešov	1 Tk 1/2015	čl. 17 ods. 2 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
8	III. ÚS 164/2016	Okresný súd Bratislava IV	0 Tp 197/2014	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru

Zdroj: vlastný

Ústavným súdom priznané finančné zadosťučinenie za porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo práv zaručených v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru od 1. januára 2016 do 30. júna 2016

odporca	rozhodnuté nálezom	priznané primerané finančné zadosťučinenie v € rok 2016
Najvyšší súd Slovenskej republiky	1	-
Okresný súd Bratislava I	1	5 000
Krajský súd v Banskej Bystrici	1	-
Krajský súd v Nitre	1	-
Krajský súd v Prešove	1	500
Okresný súd Bratislava IV	1	-
Okresný súd Komárno	1	-
Okresný súd Prešov	1	500
Spolu	8	6 000 €

Zdroj: vlastný

*Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Ústavný súd Slovenskej republiky.
Viac informácií Vám môže poskytnúť
hovorkyňa Ústavného súdu SR PhDr. Anna Pančurová
telefón: 055/7207 295, mobil: +421 918 827 344, e-mail: anna.pancurova@concourt.sk*